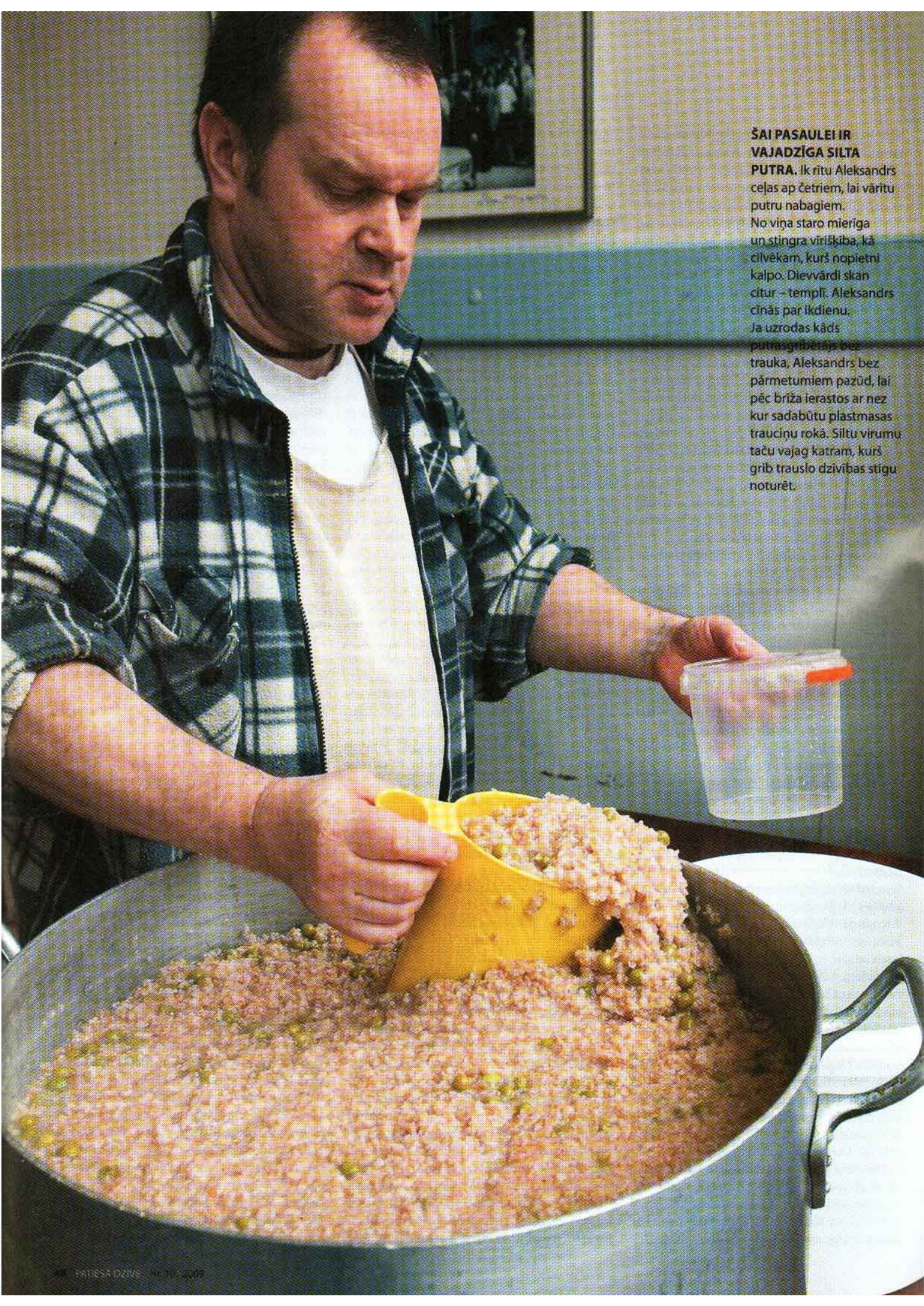

A man with dark hair, wearing a plaid shirt over a white t-shirt, is focused on cooking. He is using a large yellow plastic scoop to lift a portion of pinkish-brown rice or grain from a large metal pot. The pot is filled with the same grain, which has small green herbs mixed in. In his left hand, he holds a clear plastic container with an orange lid. The background is a simple kitchen wall with a framed picture.

**ŠAI PASAULEI IR
VAJADŽĪGA SILTA
PUTRA.** Ik ritu Aleksandrs
ceļas ap četriem, lai vāritu
putru nabagiem.
No viņa staro mierīga
un stingra viriškība, kā
cilvēkam, kurš nopietni
kalpo. Dievvārdi skan
cītūr – templī. Aleksandrs
cīnās par ikdienu.
Ja uzrodas kāds
putrasgribētājs bez
trauka, Aleksandrs bez
pārmertumiem pazūd, lai
pēc brīža ierastos ar nez
kur sadabūtu plastmasas
trauciņu rokā. Silta virumu
taču vajag katram, kurš
grib trauslo dzīvības stīgu
noturēt.

Pavisam parasta putra

Gandrīz ikviens ar ziņkāri un nožēlu ir noskatījies uz ļaudīm, kuri stāv rindā pie krišnaītu labdarības virtuves Krišjāņa Barona ielā pēc bezmaksas ēdiena. Viens silto virumu saņem ar pateicību, cits – ar pārmetumu par cūkēdienu. Attieksme ir dažāda. Tāpat kā likteņi, skatījums uz dzīvi un nākotnes vīzijas.

SANDRA LANDORFA. FOTO: AIGARS HIBNERIS

Nav viegli noraudzīties šajos cilvēkos – pat no ielas pretējās puses ne... Ja stāvi tramvaja pieturā, tad vari šiem ļaudīm it kā nevērīgi uzvest acis. Pretī gozējas smalks sporta veikals, kurā redzams puisis sniegbaltos šortos, kas atvēzējis raketi sitienam. Gar veikalu uztraucies tekalē kāds vīrs un sašutis skaļi uzrunā garāmgājējus, ka šo briesmekliību, proti, nabagu barošanu pilsētas centrā, vajadzētu izbeigt, tā rinda bojājot visu skatu! Un Rīgas dome vēl šo pasākumu atbalstot... Viņš esot šīs mājas saimnieks un domājot, ka šo ampelēšanos vajadzētu pārcelt ārpus pilsētas, kur garāmgājējiem, cienījamiem pircējiem un sporta kluba apmeklētājiem nebūtu jāraugās šajos netirajos vazaņķos...

Bet mēs ejam rindai klāt, un mūsu saikne ar ārpa-sauli pazūd momentāni, jo rinda iesūc savā enerģētiskajā laukā. Tajā valda piesardzība, viegla agresivitāte, rezervētība, arī cilvēcība. Ož pēc nabadzības un smagiem lētu cigarešu dūmiem. Un tādā astrālā limenī –

pēc putras. Pēc domu putras, kura varās šo cilvēku galvas. Pēc tukšām cerībām un ilūzijām, kuras ir vieglas kā tārpu izēsti rieksti – bez satura. Pēc nostalgijas pēc pagātnes un pārmetuma liktenim.

Nekā īpaši jauna jau neuzzinājām – tikai to, ka cilvēki zaudē darbu un mājokļus, tic viltus solījumiem un ka slinkajam vienmēr vajag atpūties. Kā arī to, ka vienmēr būs kāds, kura smadzenēs dzims sazvērestības teorijas, neapjaušot, ka lielākā sazvērestība ir viņa paša nespēks.

Cietuma uzraugiem esot iekšējās ētikas likums – tu nekad nedrīksti izslēgt, ka liktenis izspēlēs kādu joku un aiz restēm vari nonākt tu pats. Ar cilvēkiem mēdz notikt neprognozējamās lietas. Un, kad esi izkļuvis no spēcīgā lauka pie krišnaītu ēstuves un ej garām franču konditorejai, no kuras vējo sviesta kruasānu smarža, tu saproti, ka augstprātībai nav ne mazākā pamata. ►

GAIDOT. Rindā jāpavada kāda stunda. Šo laiku var izmantot dažādi. Var sabīdīt lietas par atlikušās dienas plāniem, var iegrimt vientulīgā apcerīgumā un spicēt ausis par to, ko runā apkārt, un var nodurt acis lasāmvielā. Asfalts un burti – pilsētniekam viegli saskaņojamas lietas.

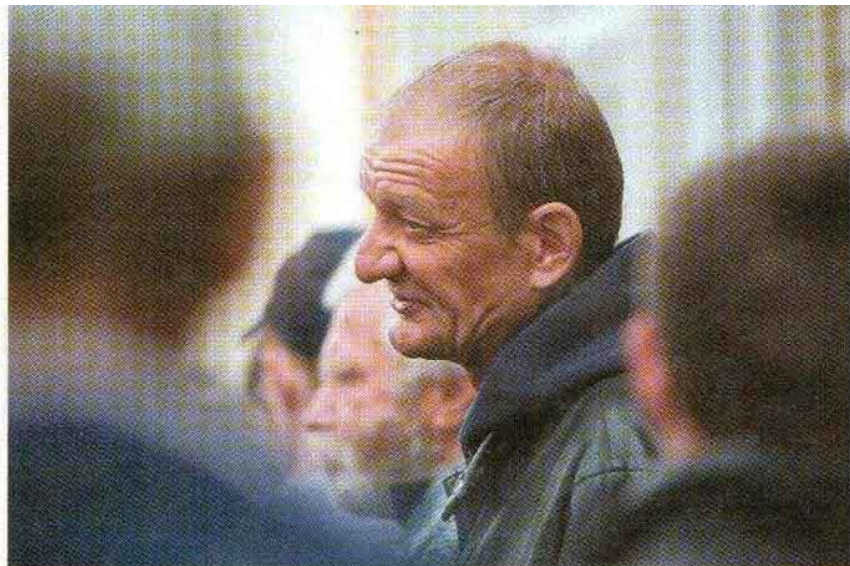
► "Mans tēvs ir Vatikānā garīdznieks!" Genādijs

Daudži no rindā stāvošajiem izskatās drūmi un apātiski, tikai viens vīrs, kurš mazliet atgādina tēlu no Ilfa un Petrova *Divpadsmit krēsliem* – mācītāju, aktīvi spriņģo no viena pie otra, kaut ko mēģinādam sarunāt. Pārscrien pāri ielai, tiekas ar kaut kādiem cilvēkiem, tad atkal metas atpakaļ. Šķiet, viņam pat nav galvenā izsalkušo aksesuāra – plastmasas trauciņa, kurā ieļepināt silto virumu. Kad rinda jau gandrīz izklidusi, viņš piemetas klāt un lūdz, vai arī viņš varētu pateikt kādu vārdu...

"Es meklēju tādu žurnālisti – Allu Berezovsku. Gribētu viņai sniegt interviju. Par ko? Par korupciju. Kad LNT mani šeit intervēja, es visu paskaidroju. Viņi man saka – vērsieties pie *Telegraf*! Es vērsos! Uzrakstīju uz septiņām lapām, veselu nedēļu rakstīju. Tieši tam, kas tagad notiek Latvijā, es gāju cauri 1993. gadā. Alla Berezovska toreiz atbrauca pie manis, mani intervēja... Es precīzi viņai paskaidroju... nē, tā laikam ne. Pāri sētai metu vēstuli... Kādai sētai? Nu, cietuma.

Jā, jā, es desmit gadus sēdēju Jelgavā. Par ko? (*Klums.*) Par slepkavību neuzmanības dēļ. Par to pašu. Un sanāk kas? Viss, ko viņa rakstīja... Viņa publicēja rakstu *Zibens no skaidrām debesīm*, bet viņu atlaida no darba. Tāpēc, ka viņa nelikumīgi rīkojās – uzrakstīja, netiekoties ar mani. Bet tur viss bija aprakstīts! Precīzi, skaidri, saprotami. Un ģenerālprokuroram Skrastiņam arī rakstīju... Tās korupcijas tagad nebūtu. Un viņi nesēdētu valdībā! Bija Nitars, melnais kaķis, kurš pie mums, Rīgā, izveidoja šo organizāciju. Lūk, par to visu arī uzrakstīju! Bet Allu atlaida no darba. Es viņu pēc iznākšanas no cietuma meklēju, bet viņa, šķiet, bija aizbraukusi uz Ameriku. Viss, ar galiem! Aizgāju uz Peldu ielu, tur man teica – es Allu Berezovsku kopā ar tevi redzēju baltās čībās... Īsāk sakot, es viņu tā arī neatradu. Viņa varētu rehabilitēties, ja tiešām ar mani tiktos un nopublicētu to, ko uzrakstīju *Telegrafam*. Īsāk sakot, viss skaidrs – arī *Telegrafā* ir korupcija. Nopublicē.

Kur dzīvoju? Maskavas 208, tajā pašā... Patversmē. Nu, jā, un nāku šeit katru ritu. Ēst taču vajag.

RĪGAS CENTRĀ UN IZOLĒTI. Liela daļa rindā stāvētāju nāk no patversmēm. Daži no viņiem ir pat ļoti pieklājīgi gērbusies, jo bezmaksas humānā palīdzība pieejama daudzviet. Lielāka izolētība no sabiedrības jaušama viņu domāšanā. Acīmredzot līdz sociālo darbinieku centieniem integrēt šos cilvēkus reālajā vidē vēl neesam nonākuši. Viegļāk ir pasviest lupatu deķi un padot kausu putas. Jā, mainīt domāšanu, ir daudz, daudz grūtāk.

Ja viņa varētu mani atrast... Mans vārds ir Genādijs Kafirskis. Lūk, Es varētu dot interviju, un vēl kādu! Tā būtu kā zibens no skaidrām debesīm! Viņi taču visi tagad ir pie vadības, visi tur sēž. Un tagad savi likumi, visu pa savam dara. Saprotat? Latvijā mums ir tāda korupcija!

Mans tēvs, katoļu mācītājs, aizbrauca uz Vatikānu, kad man bija septiņi gadi, un es vēl līdz šim laikam nevaru viņu atrast! Rakstu visu laiku... Lieta tāda, ka es taču nezinu viņa uzvārdu. Pēdējo vēstuli rakstīju Benediktam XVI, pāvestam. Atnāca apstiprinājums, ka vēstule saņemta. Tātad viņi zina!... Aprakstīju, kas, ko un kā. Domāju – nu, mēnesi, pusotru pagaidīšu... Bet tagad jau divi mēneši pagājuši. Bet var vēl atnākt atbilde...

Nu, tēvam tagad ir 82 gadi. Baznīcas dzīvei tas nav daudz. Viņi ļoti ēd, fiziski nodarbojas... Tā ka... Žēl. Tāpat – kā tik es meklēju Allu... Man tipogrāfijā centās iesmērēt citu Allu Berezovsku. Bet Berezovska ir manos gados! Tur jau arī bija padzīvojusi sieviete. Varbūt viņai viens uzvārds, bet viņa uzdodas ▶

KORUPCIJAS KAPRACIS.

Vīrs ar šaudīgo skatienu ir Genādijs. Lai gan cietumā pavadījis daudzus gadus, neko baisi draudošu viņš ap sevi neuzvēdī. Drīzāk izraisa interesi ar savu sakāpināto rosīgumu, kas kļūst pat teatrāls. Tiesām kā mācītājs no *Divpadsmit krēsliem*.

► ne par to Allu, kura man bija... Tāda korespondente! Tīru patiesību rakstīja!

Bet mans tēvs ir Itālijā, rīdzinieks. Latvietis! Lūk, kāpēc gribu viņu atrast. Lai pilsonību dabūtu. Man arī gribas būt pilsonim. Noliku grupu, bet ar to ir par maz, vajag trešo vai kādu... Tādas, lūk, lietas."

"Vot, tā es te dzivoju..."

Andris

Virietis kārtīgā žaketē un džemperī ar auseklīti rindā stāv pats pirmais. Kad pienākam mēs ar fotogrāfu, visi apkārt stāvošie nodur galvas un aizgriežas, bet Andris laipni skatās acīs un ir ar mieru stāstīt par sevi:

"Tas laikam bija pirms pusotra gada – tas, kurš te pirms manis palīdzēja virtuvē, vārdu sakot, nomira un nevarēja atnākt. Saimnieks vienu rītu jautāja – kas palīdzēs katlus nest? Saku – labi, es palīdzēšu. Nu, redzat – no tās virtuves daļas līdz šim āra durvīm vajag nest. Pavārs viens pats to nevar izdarīt, es palīdzu, saņem savu porciju, un – paldies un sveiki! Tā es katru

dienu nāku uz šejieni. Man nav kur steigties – visi rindā stāvošie zina, ka esju palīgā, palaiž bez rindas, un nekādu domstarpību nav. Skaidrs, ka zināmā mērā esmu tādā mazliet privilēģētā situācijā. (*Smejas.*) Pirmajā reizē, kad nesu katlus, sarunājām, ka palīdzēšu katru rītu, saimnieks teica – tikai nekādā gadījumā nerādies te pohmelains vai dzēris! Kopš tās dienas nometu, alkoholu nelietoju! Nu, bet ko...

Dzīvoju Dārziņos pie dēla. Man ir brīvbiļete, tā ka neuztraucos. Rīgā iebraucu pusseptiņos, stacijā gaidu, kamēr piens tās avīzes (pie krišnaitu templā notiek aktīva avīzes 5 minūtes izdalīšana). Paņemu arī pavāram latviešu un krievu, un viss. Vairāk neko. Tā es nāku katru dienu un esmu apmierināts...

Esmu pensionārs. Invalids. Vai nepietiek ar pensiju? Nu, kā... Man pilnīgi pietiek. Par biļeti nav jāmaksā... Arī ēdamo daudz neņem – daudz nemaz nevaru apēst. Vēl man iedod maizi, paciņu sviesta, vairāk neko nevajag. Vienīgi tirgū nopērku lēto desu – par latu astoņdesmit kilogramā. Vienu likumiņu paņemu, un man visu nedēļu pietiek, ko mājā iekost.

Dēlam ir sieva, viņai trīs bērni, mazākajam – kādi septiņi mēneši. To viņi auklē, visi esam draudzīgi. Viņi arī gatavo zupu, bet, saprotiet, man to, ko viņa gatavo... Ja tur ko aiznesu, dēls un viņa sieva nelieto, saka – nevajagot...

Nu, te jau gandrīz viens un tas pats. Kas tas ir? Nemāku teikt, kas tā par biezputru... (*Smejas.*) Citreiz viņiem tas ēdamais, ko viņi tirgo tajā restorānā, kļuvis lieks, tad var dabūt arī to. Bet tas tāds jocīgs, austrumnieku. Saimnieks pats cep maizi, kukulītis maksā vienu latu 40 santīmus.

Agrāk biju šoferis ekspeditors, apkalpoju Pārdaugavas veikalus, pat pieņēmu vagonus Zasulaukā – kad nāca visādi āboli un plūmes, sūtīju pa veikaliem. Bet tad bija gadījums – es pie Babītes ar mašīnu pagriezīnā ieskrēju kokā. Biju bišķiņ iedzēris. Desmit sutkas nogulēju bez samaņas 1. slimnīcā, bija 12 traumas.

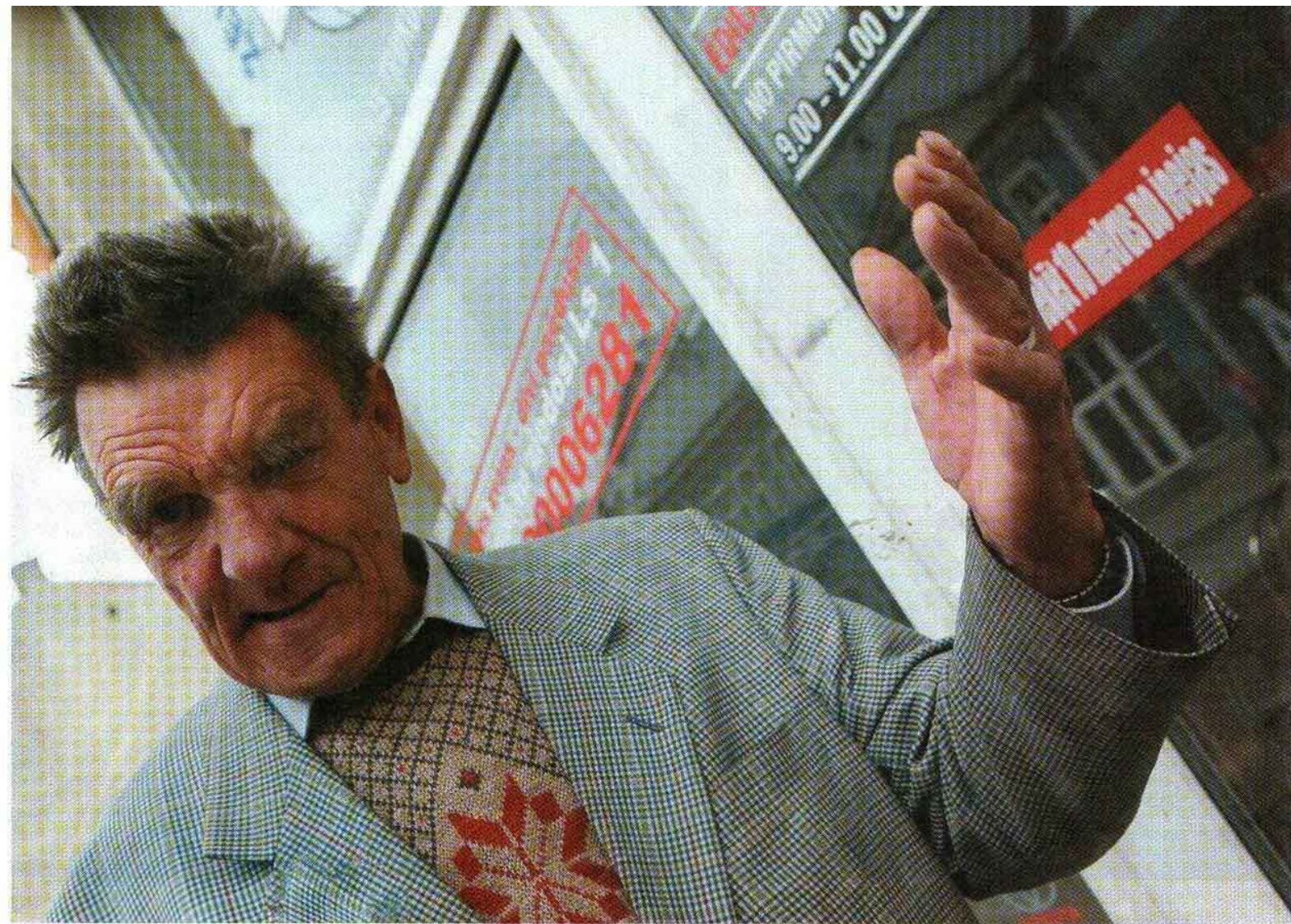
Es biju sportists. PSRS laikā – sporta meistars, motosportā biju līdzbraucējs. Slimnīcā piektajā dienā pēc nāksanas pie samaņas es, kā jau sportists, cēlos, turējos pie gultas, vicināju kājas, lai varētu paiet. Bet nevarēju. Ārsti neuzrādīja, ka man trauma ir mugurkaulā, izsisti skriemeļi. Pagāja mēnesis, es saku brāļim – braucam prom no šejienes! Viņš paņēma taksi, aizveda uz Ķengaragu, kur man devītajā stāvā bija dzīvoklis...

Vispār man ir seši bērni un 31 mazbērns. Dēli brauc ciemos, vakar atbrauca vecākā meita no Zilupes, kurai ir 16 bērni – astoņi savējie un astoņi pieņemtie. Viņa pirms gadiem diviem bija avīzē – nofotografējusies ar Vairu Vīki-Freibergu un visiem bērniem. Vakars viņa atkal bija atbraukusi, un pieņemtais bērns līdzī.

Esmu dusmīgs uz tiem ārstiem. Roka pēc avārijas bija galīgi zila. Aizgāju pie ārsta, bet viņš sāka kaut ko pie kakla griezt. Noslāvos un teicu – pie ārstiem vairs neiešu, un *vsjo!* *Nafig* man... Arī abas kājas ir tā atsaldētas, ka grūti paiet. Bet lai es ietu pie ārsta...

Kad ieskrēju stabā, cik brālis stāsta – biju caur logu izlidojis, gulējis zemē, plaušai caurdurta viena puse, nebiju spējīgs elpot... Tad bija infekcija, nevarēju braukt piecus gadus, un tās tiesības vairs nav lietojamas. Kopš tās dienas domāju – nu, pie velna, nebraukšu arī vairs par šoferi! Tā, *vot*, visa dzīve iet.

Vai es ko zinu par krišnām? (*Smejas.*) Pirms gadiem

■ Agrāk biju šoferis ekspeditors, apkalpoju Pārdaugavas veikalus, pat pieņēmu vagonus Zasulaukā – kad nāca visādi āboli un plūmes, sūtīju pa veikaliem. Biju arī sportists. PSRS laikā sporta meistars, motosportā biju līdzbraucējs. ■

NO RINDĀ STĀVĒTĀJIEM GALVENAIS. It kā viss normāli. Daudzbērnu tēvs, kārtīgi ģērbies, nu šādi tādi jocīgi arī Andra dzīvē bijuši, bet kam gan negadās? Šai labdarības virtuvē Andris ir īpašā statusā, jo palīdz pārnēsāt smagos katlus. Kādreiz viņš esot kratījis motocikla blakusvāģi – izbijis sportists.

pieciem uzgāju tur augšā – templi. Bija jāiet basām kājām, tad jāmetas uz ceļiem, un beigās... Nu, kur tad es varu novilkt kurpes?!... Nospļāvos, izgāju ārā un uz turieni vairs neēju... (Smejas.)

Baznīcā? Vispārēju, bet reti. *Vot*, tanī sieviešu klostērī, kas tur uz priekšu pa Barona ielu, kādreiz dikti bieži gāju, palīdzēju arī viņiem tos traukus nest... Dažreiz satieku vēl tās pavāres, viņas prasa – kāpēc tu nenāc? Lieta tā, ka tajā laikā es lietoju alkoholu. Tur bija tāds dūšīgs vīrs, kas arī palīdzēja. Būdigais saka – nu, ko stāvi? Aizej pakal vienai! Tās *točkas* man bija kādas deviņas, kur varēju saņemt *samogonku* vai citu dzeramo. Aizgāju, bet tur “krāsainais”, saku – nē, iešu, kur man dos “balto”? Tā mēs tur dzērām, dzērām, un beigās... Būdigajam Maskavā bankā bija nauda. *Vot*, aizbrauca uz Maskavu, saņēma naudu, atbrauca, viņam bija kaut kāda draudzene, sanāca kompānija, visi dzēra to “krāsaino”, un tam būdigajam kļuva slikti. Kamēr atbrauca ātrā palīdzība – *vsjo!* Tāpēc es vairs tur nerādos... Dzīvē visādi gājīs.

Sieva nomira jau 1991. gadā. Sākumā domāju – *vot*, dabūšu jaunu sievu, bet pēc tam padomāju... Tanī laikā man bija 90 lati mēnesī. Ko es varu, ka man tie bērni? Tad vecākā meita aizbrauca uz Zilupi, es pie viņiem gandrīz divus gadus nodzīvoju. Es tas dzērājs, bet viņiem divi kilometri līdz veikalam. Teicu meitai – labi, metu nost dzeršanu! Pusotru gadu nelietoju. (Smejas.)

Ķemeri ir mana dzimtene, tur esmu piedzimis – 1942. gadā, stacijā, kad te bija vācieši. Zinu tos mežus, pa vasaru parasti braucu – i kur sēnes zinu, i lācenes. Visu labāko, kas tur ir. Sevišķi gailēņu vietas... Vasarā atkal braukšu. Vislielākās dusmas man ir par to, ka Ķemeros biju paņēmis būdu, apsisis, nosiltinājis, bet tur bija pieci brāļi, vietējie, un viens paņēma un to būdu nodedzināja. Un *vsjo*. Bet es to nekādi nevaru pierādīt. Viņš bija uzlauzis durvis un, lai to nepamanītu, aizdedzinājis... Kādreiz Ķemeros dzīvoja mana māsa, viņas vīrs bija galdnieks, visas sanatorijas remontēja, es viņam vienmēr palīdzēju. Nu, mana sieva nomira, viņš ▶

■ No mūsu Latvijas visi brauc prom. Bet es negribu braukt. Es te esmu dzimis un pametīšu? Esmu latgalis no Daugavpils un savu Latviju nekad mūžā nepametīšu. Man ir viss... Jūnijā iešu vēlēt. Par mūsu taisnību. ■

► arī nomira, tad mans brālis nomira... Ai, velns viņu! Paliku viens pats un domāju – nu, kur es tāds kroplis vēl ko meklēšu? Šorīt gan tā interesanti stacijā sanāca. (Smejas.) Pienāk klāt viena sieviete un saka – klausies, man tā sliktāk, pieliec pusīti, aiziesim pēc pudeles, iedzersim! (Smejas). Saku – nē, nē...

Es eju uz to pirmo, gaļas paviljonu – tur jau visi mani pazīst. Pieeju, saku – to pašu, ko vienmēr. Tad man padod tējas krūzīti un sviestmaizīti ar gaļu – 60 santīmi kopā. Nu, es vienmēr aizeju paēst. Man prasa – nu, pēc tam nāksi? Saku – jā, atnākšu. Dabūšu saceptus kartupeļus un šķēli gaļas, vēl skābu gurķīti un tēju. Tas man maksā latu 55 santīmus. Nu, tā es, *vot*, aizeju tur paēst, mājās man parasti negribas. Vakar, piemēram... Iepriekšējā dienā palīdzēju dēlam, bija savesta malķa, nu, nepārspīlējot – *vot*, tik resni bērzi! Bluķi kādi pieci. *Vot*, tos es skaldīju. Strādājis nebiju ilgi, atnācu mājās, sāp mugurkauls... Neteicis nevienu vārdu, likos gulēt. Visu dienu un nakti nogulēju. Tad, kā parasti, piecos cēlos augšā. Nu, nekādas vainas. Pavingrot vajag. Jā, tūlīt atkal vingrošu, nesišu katlus. Nāks pavārs un sauks mani..."

"Kā nabags pēc putriņas stāvu..."

Nikolajs, Kazimira dēls

No pārējiem rindā stāvētājiem viņu atšķir acis. Tās ir debeszilas. Taču citāda ir ne tikai krāsa, bet arī spēcīgā enerģija tajās. Un tāds latgaļu štengrums un dzīvesprieks. Apskaužams dzīvesprieks.

"Ā, jūs, jā... šad tad palasu jūsu žurnālu... Esmu no patversmes Maskavas ielā 208. Nonācu no slimnīcas, nebija, kur dzīvot. Divarpus gadus Lielbērzē nogulēju, slimāju ar tuberkulozi. Paliku dzīvs. Pirms tam man bija dzīvoklis Valmieras ielā pie Piena kombināta, strādāju, bet tad saslimu un mani aizveda uz Lielbērzi. Tur ir multirezistentās tuberkulozes centrs. Daudzi mira. Nu, es izdzīvoju, bet dzīvokli zaudēju. Saslimu 2004., izlaida 2006. gadā. Bet prezidents teica – tagad esot pieņemis likumu, ka varēšot dzīvokli irēt un pēc tam atpirkt. Vai es tā varētu? Jā, es varēju. Labi, ka dokumenti ir. A dzīvokļa nav. Rindā jāstāv 15 gadus, ilgi. Kamēr gaidīsi, jau sen nomirsi. Man tagad ir jau 57! Es jau vecs. (Smejas.) Pensijas vēl nav, bet esmu vesels! Mani izārstēja, tagad tikai strādā, dzīvo un priecāties! Es gribētu irēt vienu istabiņu dzīvokli ar daļējām

ISTS ČANGALS. Nikolajs ir ļoti temperamentīgs. Stāstītajam aktīvi dzīvo līdz gan mīmika, gan žesti. Viņa dzīvē viss būšot baigi labi – atradīšot kādu sievieti, atpirkšot dzīvokli, varbūt pat normālu pensiju iedos...

BIJIS KRUĪZOS. Tikai nedomāji, ka skaužu, bet Vadiks tiešām ir labi saglabājies. Tā laikam jāizskatās cilvēkam, kurš prot sevi taupīt. Nekad nepārstrādājas. Nekad neuzņemas par daudz. Bet jau 14 gadus dzīvo patversmē.

ērtībām un tad atpirkt. Strādāšu, un tā naudiņa būs... Kā krievu laikā. Varu dzīvot, strādāt, atmaksāt, un man būs vismaz mana personīgā istabiņa, kaut par 13 tūkstošiem... Tas nekas. Kā citi mašīnu nopērk, braukā, a es nevaru atpirkt sev dzīvokli? Nu, tas ir smieklīgi, tiešām. Kaut ar malku kurināma, nav svarīgi, es visu ko māku un varu iztaisīt. Es taču kādreiz Vangažos pabeidzu arodskolu. Divus gadus mācījos. Par celtnieku. Tagad esmu izrauts no aprites tikai tāpēc, ka slimoju. Patversmē esmu divus gadus. Tur jau drīkst tikai pusgadu, pēc tam jāmeklē vieta, bet vasarā var aizbraukt uz vasarnīcu, pie pazīstamiem pastrādāt – un atkal atpakaļ... Jo kur tad ziemas laikā dzīvosi? Policija ķers, domās, kāds bandīts...

Vakarā mums patversmē dala taloniņus. Jāatzīmējas. Mums ir caurlaides, tās jārāda, numuriņš jānēsā. Tad vakarā astoņos paēd vakariņas, nu, ko tur. Un no rīta jāiet prom, ziemas laikā, aukstumā – sešos ceļ, jānomazgājas, viņi atzīmē, un ej – vai nu strādāt, vai blandīties... Nav starpības, galvenais, ka patversmē jāatstāj. Laiž iekšā tikai sešos vakarā, nevienam nedrīkst pie sevis aicināt, esi viens pats. Cilvēki negrib patversmē, jo tur tāds režīms. Tur ir arī bijušie speciālisti. Šitā apgērbti, nav dzērāji. Viens man blakus firmā strādāja par apsargu, tagad naudas nav. Patversmē vienā istabā esam desmit cilvēki. Nu, dzīvot var. Savā starpā mums viss ir labi. Katrs domā savas domas, visiem kādreiz bijuši dzīvokļi. Runājam, kādas problēmas, meklējam, kā varētu dabūt kādu dzīvokli...

Bet par tādu likumu paldies tam prezidentam. Jo namu saimnieki jau tagad tādi – kurš laidīs, kurš nelaidīs, jāmaksā 150 latu, kopuškā nav...

Tāpēc no mūsu Latvijas visi brauc prom – uz Krieviju, uz Zviedriju... Cilvēkiem nav kur dzīvot! Saimniekiem mājas atdod, bet tās stāv tukšas. Nevienam nedzīvo, naudas nav... Un, *vot*, iznāk, ka mums puse cilvēku blandās pa šitādiem... Gribi – negribi, brauc prom. Bet es negribu braukt. Es te esmu dzimis un pametišu? Esmu latgalis no Daugavpils un savu Latviju nekad mūžā nepametišu. Man ir viss... Jūnijā iešu vēlēt. Par mūsu taisnību.

Uz Rīgu ar vecākiem atbraucu, kad man bija kādi deviņi gadi. Māte bija no Rēzeknes, tēvs – no Daugavpils. Tagad esmu ridzinieks. Dzīvoju Rumbulā, kādreiz sava māja bija, Dārziņu pusē. Netālu no lidlauka... Viss bija! Bet pēc krievu laikiem saimnieki atnāca, visiem mājas atņēma, izdzina ārā. A ko darīt – tāds likums. Nu, tā izgāja. Krievu laikā dienēju flotē. Pēc tam biju tērauda kausētājs, deviņus gadus nostrādāju Vagonu rūpnīcā – es pats tos vilcienus kādreiz taisīju. Tagad tā ir ciet... Nav tādas profesijas. Nu, tā iznāk. Pagaidām nav vajadzīgi cilvēki. Atbraukuši kaut kādi speciālisti. Pilns štats. A krievu laikā vajadzēja nostrādāt 10 gadus, tad man pensija jau būtu nopelnīta. Es nostrādāju deviņus. Man tikai vēl gadu vajadzētu, lai būtu forši.

Šlesers teica, ka *zavods* būs, sāksies atkal tērauda kausēšana. Latvijai taču metāls ir, vajag strādāt, vilcienus ražot. Man, piemēram, tagad ir priecīgi braukāt ar vilcienu, jo zinu, ka pats to kādreiz esmu taisījis! Nu, domāju, tā būs atkal. A tā – pagaidām jāizdzīvo...

Kā vadu dienas? Kad esmu brīvs, ejam pa parkiem, skatāmies ko labu, skaistu... (*Smejas.*) Uz kino aizejam, uz muzejiem. Nu, kapeikas mums ir, mēs jau strādājam – pagaidām namu pārvaldē sociālo darbu. Par to dzīvošanu patversmē taču arī 15 lati jāmaksā. Vēl vajag arī kādas drēbītes un paēst... Es nesmēķēju – atmetu, ļoti dārgi, labāk konfekti apēdišu, kafiju iedzeršu.

Kādos muzejos esmu bijis? Nu, visos, visos muzejos... Uz Revolūcijas agrāk staigāju, uz Vangažiem braukāju pa tiem muzejiem... Man patīk šitāda lieta. Staigāt. Es arī pa medicīnas muzejiem staigāju, visi skatāmies, kādas tās slimības no smēķēšanas... Un draugiem arī saku – nevajag smēķēt. Jo pats slim gulēju, redzēju, kur plauša atduras. Saku: nesmēķējiet – dārgi, vēzis un tādas slimības...

Uz vasaru gribu uz laukiem, pie saimnieka, būs darbiņš un nauda. Negribu patversmē kā nabags visu vasaru. Uz traktora māku strādāt, es taču autoskolu beidzu, ar traktoru braukāju. Speciālists.

Ģimenes man nav. Izšķīros. Ir divi bērni. Kad bērni bija sīki, Rumbulā dzīvojām. Man nebija tādas domas, ka viss būs tā. Bērni uz Jaunzēlandi aizbrauca, tur dzīvo... Dēls, *vot*, nesen atbrauca un cietumā tika. Kaujas viņš. Nu jau vairāk nekā gadu sēž, dabūja trīs. Nu, traks... Gribu viņam cigaretes aizsūtīt. Tagad esmu viens. Nu, nekas. Būs man dzīve. Pagūšu ar sievieti iepazīties. Viss iet uz priekšu, kā vajag.

Bet par tiem krišnaītiem es nedomāju. Dzirdēju, ka, *vot*, šite viņi staigā. Te vajag līdzīgu tādu trauciņu, kurā viņi ēdienu ieliek, var paņemt maizīti. Tā – cilvēcīgi. Tie trauki pēc tam jāpamazgā. A tā ir labi. Nekas krimināls nav, paēst cilvēkiem dod par velti. Krišnaītiem te ir veģetārais restorāns. Ja ir naudiņa, var aiziet. Bet gribas jau gaļu. Ja kapeikas ir, tirgū par lētu naudiņu var nopirkt kādu speķīti, nav tik traki. Cilvēks, ja grib dzīvot, izdzīvos. Kā kara laikā mežā dzīvoja. A te tagad, mūsu laikā, demokrātijā sprāgs nost? Nē. Jācinās. Dzīve – tā ir ciņa. Daba un vārds man kā čangalam – Nikolajs. Nikolajs, Kazimira dēls. Tēvs Kazimirs, čangals.

Bet šitais puisis grib uz Zviedriju, viņš brauks prom. Kādreiz tur dzīvoja. Drēbes dabūja, bikses. Kopā ar mani no patversmes. Teica – braukšu prom, kur labi – paēst dod, drēbes, sociālo palīdzību nabagiem. Saku, a Latviju ko tu met? Tava zeme, strādniekus ▶

► vajag... Viņš saka – oi, tur labāk. Jūrā var iet, naudu maksā... Saku – mūsu zemē viss būs labi. Nevar pamest. Viņš – nē, tik un tā braucu. Saku – labi, tad uzrakstīsi man. Bet citiem teikšu, lai nebrauc!

Lūk – varat redzēt, kādu putru viņi dod! Agrāk rīsus deva, tagad tik tādu, kā krievi saka – sečku... Agrāk man cūka bija Rumbulā, es viņu baroju ar tādu. Tagad cilvēki ēd. Slikti, ka mēs NATO iegājām. A es taču dienēju flotē! NATO, tas ir ienaidnieks – kā agrāk, krievu laikā. Kā iegājām Eiropas Savienībā, mums tās lupatas sūta – bikses un tupeles. Tādu vietu ir daudz – Āgenskalnā, arī šeit, pie krišnaītiem, Stabu ielā. Visu, ko grib, var ņemt. Palīdzība ir. Bet saku – nevajadzēja NATO iet par to lupatu. Cilvēks varbūt nomira, un tās lupatas palika. Ziniet, šitādas ādas drēbes – nodzer vai lombardā nodod... *Vot*, mēs jau gados visi, krievu armijā dienējuši. Es – ziemeļos, ai, Dievs! Aukstumā! Kur lāči. Trīs gadus. Biju staršina, formā staigāju. Un tagad NATO... es taču nevaru! Kaut kāds trakums. Cik latviešu Afganistānā mira! Krievi aizgāja, tagad amerikāņi pa turieni daudz. Neko nevar izdarīt. Tas islāms viņus tomēr dauza. Cilvēki par savu brīvību. Viņiem ir savs Dievs, tās, kas par islāmu... Nav kā mums. Tas ir mums smadzenēs... Bija krievi, tagad demokrātija, velns viņu zina... Sanāk tāda putra! Tagad es, bijušais tērauda kausētājs, pēc putriņas stāvu. Lai man to bundziņu ielej. Kā nabags. Pazemojoši. Marasms.

Man šodien brīvdiena. Naudīna ir. Avīzes raksta, ka saimniekiem laukos vajag strādniekus. Skatos sludinājumus. Lai piezvanītu, savu mobilo vajag, draugiem ir. Man nav. Pirkšu! 15. datumā man alga. Piecpadsmit latus atskaita par patversmi, četrdesmit – uz rokas. Ar to pietiks. Komisijas veikalā mobilo nopirkšu. Ļa-ļa-ļa-ļa, un var sarunāties, latviski vai krieviski, man vien-alga. Bet ar jums mēs vēl redzēsimies..."

Pagaidām gribu atpūsties

Vadīks

Šis puisis atšķiras no pārējiem – viņam ir koši oranža vējjaka kā norvēģu naftas platformu strādniekam, koši baltas bikses un labas sandales. Viņam ir gan kop-ta seja, gan mati. Tikai skatiens visu laiku dursta asfaltu. Taču, šķiet, ne aiz kauna, bet valdot smieklus. Viņš pie manis pienāk neaicināts un prasa, vai arī viņš dabūšot kādu naudiņu, ja sniegsot interviju... Manā makā vēl kāds lats ir palicis.

"Jā, jā, es jau sen izmantoju šo virtuvi. Man ļoti patīk. Pagaidām esmu bez darba. Ko darīju agrāk? Nu, es varu, kur vajag – tīrīt, nest, vākt... Bez profesijas, varu darīt, ko pateiks. Rīdzinieks. Dzīvoju patversmē. Maskavas 208. Meklēšu darbu! Strādāšu. Dzīvokli īrēšu. Agrāk pa Eiropu klejoju. Ko darīju? Nu, atpūtos. Kruīzos. Jā, par savu naudu, ceļojumos. Vai man bija daudz naudas? Nu, kā, daudz? Tā Eiropa jau nav nemaz tik tālu. Maz... Kurās valstīs biju? Tepat blakus, Zviedrijā. Jā, ceļoju pa Zviedriju. Kur strādāju? Ai, es tā, piestrādāju. Piemēram, stroikās. Firmās visādās.

Esmu šeit dzimis. Gāju 101. vidusskolā, 1986. gadā beidzu. Nu, jā, pēc tam visādus darbus darīju, haltūras... Varu tādus vieglus darbus. Nē, man negribējās apgūt profesiju, iekārtoties. Man šitā vieglāk! Man visu pēc kārtas patīk darīt.

Neesmu precējies. Bija dzīvoklis, pēc tam parādījās saimnieks, prasīja lielu naudu, bija parādi – nu viss,

es no dzīvokļa aizgāju. Patversmē dzīvoju kopš 1995. gada. Jā – jau 14 gadus. Jā, es tik ilgi varu. Arī apģērbi dabonu patversmē. Tur dod.

Bet darbu es atradišu. Man nav problēmu, man ir daudz paziņu. Es vienkārši tagad gribu mazliet atpūsties – pastaigāt pa parkiem, paelpot svaigu gaisu..."

"Labi, ka ir tante ar pensiju..."

Zigmunds

Sajā puisī ir kas izteikti sievišķīgs. Tik ļoti, ka pat bail būtu dot roku sveicēnam. Viņš stāv bariņā, kurš uz aicinājumu parunāt atsaucas nelabprāt. Kāds aktīvāks puisis, man promejot, prasa – vai es par interviju maksāšot. Kad atbildu – jā, viņš pamāj Zigmundam, lai runā.

"Kādreiz strādāju celtniecībā, tagad esmu palicis bez darba. Firma bankrotēja... Tagad jau kādu otro nedēļu nāku šeit. Vai putra garšo? Nu, kā teikt... (*Smejas*) Galvenais, kaut kas tiek vēderā. Nu, šitā ir no miežu putrainiem un zaļajiem zirņiem. Maizi arī te kādreiz dod. Katru dienu viens un tas pats, sestdienās gan ir saldā risu putra. Vakaros dod zirņu putru. Kā uzzināju par šo vietu? Nu, es te bieži esmu braucis garām, redzēju, ka cilvēki stāv... Zināju, ka krišnas dod... Kā iztiek? Nu, nekāda bezdarbnieka pabalsta man nav, bet ir tante, kas pensijā. Un es tā kā pie viņas dzīvoju. Nu, Maskavas ielā. Arī tur kādreiz bija virtuve – Turgeņeva ielā. Bet to 15. aprīlī aiztaisīja ciet, un tagad tuvākā vieta, kur nākt, ir uz šejieni. Par tiem krišnaītiem zinu, ka tā ir kaut kāda ticība no Indijas. Kādreiz jau viņi dalīja tādas biezas grāmatas. Arī man tāda ir. (*Smejas*) Sen, pirms gadiem desmit, dabūju – krievu valodā.

Jā, protams, esmu meklējis darbu, domāju, ka varētu strādāt. Vai ir cerības? Nu, tagad ir sezona... Dabūšu. Celtniecībā esmu strādājis divdesmit gadus. Vienu brīdi domāju braukt uz Angliju strādāt. Dokumenti jau bija nokārtoti, bet neaizbraucu, jo dabūju darbu tepat. Tas bija pirms diviem gadiem. Tagad atkal domāju – varbūt varētu...

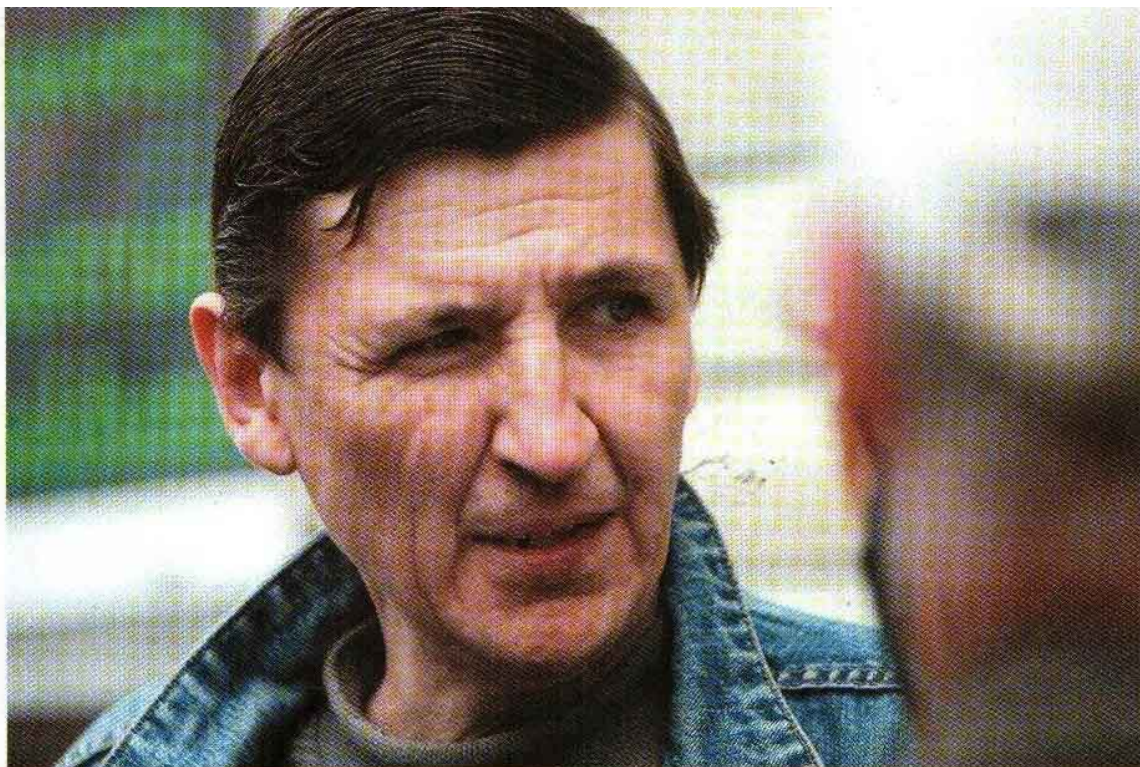
Uz šo virtuvi nāku tikai no rītiem, vakaros ne. Ā, pie Svētās Terēzes arī dod ēst. Ludzas ielā. Tur arī esmu gājis. Tur ir garšīgi, jā. Bet tur dod tikai otrdienās un trešdienās. Tur jāēd uz vietas un jāklausa dievkalpojums. Vai pazīstu šos cilvēkus? Nu, viena daļa te ir mani kaimiņi, no rajona. Ko redzu apkārt... Cilvēkiem smagi. Vai iešu vēlēt? Nu, pase man ir, bet vēl domāju. Es jau visu laiku esmu piedalījies vēlēšanās... Tagad esmu vilies tajās partijās. Viņi visu laiku sola, bet nekad nav pildījuši. Nu, kādreiz par *Jauno laiku* vēlēju, domāju, Repše kaut ko atnesīs, bet arī nekā..."

"Ja uzvedas normāli, dodam jebkuram!"

Aleksandrs

Ap katliem krišnaītu virtuvītē grozās drukns, nopietns vīrs. Sevī noslēdzies, bet labdabīgs. Viņš laipni šurpu turpu stumda galdus, neraugoties, ka uz tā stāv lielais katls ar putru. Viņš ir gatavs pakalpot ne tikai izsalkušajiem uz ielas, bet arī ziņkārīgiem žurnālistiem.

"Šeit strādāju jau vairākus gadus, Hare Krišna kopienā esmu kopš 1990. gada. Kalpoju dažādi. Meklēju savu vietu. Centos vairāk iepazīt Dievu. Agrāk biju kristietis, gāju uz Svētā Aleksandra baznīcu Gertrūdes

VAI PAR INTERVIJU

MAKSĀSI? Agrāk

Zigmunds esot strādājis par celtnieku, taču nekādu īpašu rūdījumu viņā nemana. Ir cilvēki, kuru mikstums ir agresīvāks par dūri. Nabaga radnieks.

■ Kā iztiek? Nu, nekāda bezdarbnieka pabalsta man nav, bet ir tante, kas pensijā. Un es tā kā pie viņas dzīvoju. Par tiem krišnaītiem zinu, ka tā ir kaut kāda ticība no Indijas. Kādreiz jau viņi dalīja tādas biezās grāmatas. ■

un Brīvības ielas stūrī. Tur nebija daudz literatūras, ļoti maz zināšanu par Dievu. Grāmatas, kas viņiem bija, izlasīju, bet gribēju zināt vairāk. Lūdzu Dievu, lai viņš man dod zināšanas par sevi. Un uzreiz pie manis nonāca grāmata par Krišnu, no kuras varēju gūt dziļas zināšanas par Dievu.

Es pats vāru šo putru. Katru rītu ceļos četros, piecos, braucu uz šejieni un sāku gatavot. Dzīvoju tepat netālu. Mēs skaitām pēc porcijām. Tāpēc, ka daudzi nem ar sievai, bērniem. Vidēji katru rītu izdalām aptuveni 200 porciju. Ziemā mums ir izbraukuma programmas – uz Čiekurkalna tirgu, Centrāltirgu.

Lūk, te ir šīs kustības dibinātāja attēls. Kopiena saucas *Food for Life – Ēdiens dzīvībai*. Bija tāds gadījums. Viņš, iznācis no tempļa, redzēja, ka bērneli ir tik izsalkuši, ka ložņā pa miskastēm, meklēdami sev ko ēdamu, šurp atskrējuši arī izsalkuši suņi, un bērni ar suņiem kaujas par maizes gabalu, katrs grib pakampt sev. To redzot, viņa sirds sarāvās, acis parādījās līdzjūtības asaras, un viņš nodomāja, ka vajag radīt tādu programmu, lai izsalkuši cilvēki varētu paēst. Un viņš deva norādījumu saviem audzēkņiem visā pasaulē, ka pie katra tempļa jābūt virtuvei, kurā izsalcis cilvēks vienmēr var atnākt un paēst. Tagad šī programma darbojas Austrālijā, Amerikā, Indijā, Ķīnā, Japānā, Argentīnā, Brazīlijā – kur vien ir mūsu

Krišnas apziņas kopiena. Pie mums var nākt jebkurš cilvēks un saņemt ēdienu. Vienīgais noteikums – lai viņš būtu skaidrā. Ja ir dzēris, sakām – atnāciet citu dienu! Tāpēc, ka šis ēdiens nav paredzēts piedzērūšiem, bet tiem, kas ir veci, slimī, kam tiešām vajadzīga palīdzība. Nu, jā – nāk arī jauni, spēcīgi cilvēki... Ziniet... Bet, ja uzvedas normāli, ir skaidrs, ka mēs dodam jebkuram. Jo pat jauns cilvēks var uz laiku nonākt grūtā dzīves situācijā.

Cilvēki par savām problēmām ar mums nerunā, ar to mēs nenodarbojamies. Ja cilvēks interesējas par Dievu, mums šādam mērķim ir speciāla programma, lekcijas – katrs var atnākt, parunāt... Tas notiek templī. Šeit mūsu uzdevums ir dot ēdienu tam, kuram tas tiešām vajadzīgs.

Nē, man algu nemaksā, šis darbs ir brīvprātīgs. Vienkārši kalpošana Dievam. Vēl es šeit, saimniecībā, cepu maizi. Par to gan saņemu atalgojumu. Maize tiek cepta bez rauga, pēc vecām metodēm, tāpēc tāda – savdabīga.

Jā, man ir ģimene, sieva. Dēls, jau liels. Nevarētu teikt, ka viņi aktīvi darbošos šajā reliģijā, bet labi izturas pret to. Dēls nav īpaši reliģiozs. Mācās institūtā, laiku pavada ar draugiem... Kādā institūtā? Ai, es nemaz nezinu... Ar dēlu nodarbojas mana sieva. Kaut kas saistībā ar menedžmentu." ■